

De do's en dont's bij gezagskwesities

INSCHRIJVING VAN EEN LEERLING VAN GESCEIDEN OUDERS

Voor de gemiddelde schoolleider in het basisonderwijs is de gescheiden ouder tegenwoordig een hele uitdaging. Dit begint al op het moment dat de leerling van gescheiden ouders wordt ingeschreven. Dit gaat in de praktijk niet altijd goed, omdat schoolleiders meestal niet als politieagent willen optreden en leerlingen graag onderwijs willen bieden als ze daarvoor in aanmerking komen en de school dit ook kan bieden. De focus ligt dan in de eerste plaats op het belang van het kind. Maar de schoolleider realiseert zich wellicht niet dat dit de school in een juridisch moeras kan trekken, met alle gevolgen van dien. Deze bijdrage legt uit wat de valkuilen zijn van de inschrijving van een leerling van gescheiden ouders.

Uit de zaak van de Landelijke Klachtencommissie Onderwijs (LKC) van 19 juni 2020¹ blijkt dat de commissie heeft bepaald dat als beide ouders het gezamenlijke gezag hebben over het kind, hieruit voortvloeit dat zij gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de inschrijving op de school. Dit klinkt als een open deur, maar vaak gaat dit toch mis in de praktijk. Deze uitspraak is dus wel illustratief wat dat betreft. In deze kwestie had de vader van de leerling een klacht ingediend over het feit dat de school zijn zoon had ingeschreven terwijl de zoon wist dat de vader bezwaren tegen deze inschrijving had. Eerder had de LKC zich in 2016 ook al over een soortgelijke kwestie gebogen, waarin zij bepaalde dat een school niet over kan gaan tot inschrijving als zij ervan op de hoogte is dat een gescheiden ouder met ouderlijk gezag daar bezwaar tegen heeft². Een aanmelding van een ouder die geen gezag heeft, kan überhaupt al niet door de school gehonoreerd worden. De klachtencommissie oordeelde in de uitspraak van 19 juni 2020 dat op grond van artikel 1:253i BW³ ook één van de ouders bevoegd is om tot inschrijving van een kind op school over te gaan, maar dan moet niet zijn gebleken dat de andere ouder bezwaar maakt. Uit de door partijen ingebrachte stukken was gebleken dat de school in elk geval op de hoogte was van het feit dat de ouders niet samenwoonden. Dit had voor de school een signaal kunnen zijn om door te vragen naar de gezagsverhouding met de vader. De leerling werd namelijk alleen door de moeder ingeschreven en de handtekening van vader ontbrak. Dat de directeur dat niet heeft gedaan, acht de commissie op zich nog te billijken. Volgens de commissie is een echtscheiding in beginsel geen algemene reden om te twijfelen aan de toestemming van de andere ouder.

Echter op het moment dat de vader zijn bezwaar kenbaar maakte op de school, had dit voor de school direct reden moeten zijn om het, op die dag ontvangen, inschrijvingsformulier niet te effectueren in een inschrijving. De school had zorgvuldiger moeten onderzoeken wat er speelde rondom de leerling. De school had de verklaring van moeder niet mogen accepteren en moeten doorvragen bij de moeder. Dat is echter niet gebeurd en vervolgens is de leerling zonder toestemming van de vader ingeschreven. De commissie acht het laakbaar dat de school uitsluitend is afgegaan op de informatie van de moeder. Alles overziend is de LKCommissie om die reden van oordeel dat de school niet tot inschrijving kon overgaan. De commissie oordeelt de klacht dan ook gegrond. Overigens neemt het voorgaande niet weg dat de leerling bij de behandeling van de klacht op zijn plek zit op de school. De rechter heeft nadien immers bepaald dat het continueren van onderwijs op de school in het belang was van de leerling.

TWEE HANDTEKENINGEN ÓF VERVANGENDE TOESTEMMING

Ervan uitgaand dat één van de ouders in beginsel bevoegd is om tot inschrijving van een kind op school over te gaan, mits niet is gebleken dat de andere ouder daartegen bezwaar maakt, is het verstandig om hier goed beslagen ten ijs te gaan. Staan er twee handtekeningen onder de aanmelding van beide ouders (die met het gezag zijn belast, dus geen nieuwe partner van één ouder) dan biedt dit de meeste garantie. Staat er één handtekening onder de aanmelding, dan moet u op uw hoede zijn. Beschikt deze ouder over vervangende toestemming van de rechter dan repareert dit het gebrek van de andere handtekening. Uiteraard kan de

MR. NOOR DIETVORST

advocaat bij Cascade advocaten, n.dietvorst@cascadeadvocaten.nl

vraag wie het gezag nu feitelijk heeft ook aan de ouders worden gesteld. In het uiterste geval kan er een afschrift van de eventuele uitspraak van de rechtbank (bij de ouders) worden opgevraagd. Ervan uitgaan dat één van de twee ouders automatisch handelt namens de andere ouder in het geval van echtscheiding is niet verstandig en kan de school worden aangerekend.

Slechts indien een rechter in de vorm van vervangende toestemming heeft bepaald dat de leerling op een school mag worden ingeschreven – tegen de uitdrukkelijke wil van de

HET IS AAN TE RADEN OM DOOR TE VRAGEN OVER DE GEZAGSVERHOUDING

andere ouder – kan de school de leerling toelaten op basis van één handtekening van de ouder die het gezag heeft. Er dient dan wel om de gerechtelijke uitspraak te worden gevraagd om te kunnen controleren of er daadwerkelijk sprake is van vervangende toestemming. Deze uitspraak vervangt dan als het ware de ontbrekende handtekening van de ouder die heeft geweigerd om in te stemmen met de aanmelding van de leerling.

HOGER BEROEP NA VERVANGENDE TOESTEMMING?

Hoger beroep tegen deze vervangende toestemming is echter niet uitgesloten. De leerling mag formeel worden geplaatst nadat de rechter vervangende toestemming heeft verleend, maar het is wel verstandig om de leerling nog niet te plaatsen zolang de uitspraak in hoger beroep nog niet bekend is. Dit is ook in het belang van het kind. Beide ouders zullen daar ook compassie voor moeten hebben in dat geval: zolang zij het juridisch gezien nog niet eens zijn, kan de school de knoop niet doorhakken. Dit kan alleen door de rechter in hoger beroep geschieden.

PERIKELEN TIJDENS DE LOCKDOWN

Onlangs bereikte mij ook nog een geschil over de vraag hoe de school moet omgaan met het aanbieden van onderwijs aan de leerling in het geval één van beide ouders zich verzet

tegen de noodopvang. De leerling stond weliswaar al ingeschreven en beide ouders hadden daar al mee ingestemd, maar de advocaat van de vader berichtte de betreffende school dringend over het feit dat de vader het niet eens was met de keuze van zijn ex-partner om de kinderen (op de dagen dat de kinderen bij haar verbleven) naar de noodopvang te sturen. De vader was namelijk in de gelegenheid om de kinderen op alle dagen thuisonderwijs aan te bieden en had moeite met de gedachte dat zijn kinderen extra besmettingsgevaar liepen. De schoolleiding heeft bemiddeld en aangegeven dat de school geen partij kan zijn in zo'n conflict. Daarbij heeft de school erop gewezen dat de moeder het recht heeft om te kiezen voor noodopvang vanwege een vitaal beroep op de dagen dat zij de zorg heeft voor de kinderen. De school hoeft dit dan niet te weigeren en kan daar gehoor aan geven.

CONCLUSIE

In het geval van een (vecht)scheiding deinzen ouders er vaak niet voor terug om de school mee te slepen in hun onderlinge conflict. Waakzaamheid is een must op dit terrein, zeker als de leerling daarvan de dupe dreigt te worden. Dit kan tot schrijnende situaties leiden waarbij de advocaten van ouders over en weer dreigen met een kort geding-procedure om de school te verbieden de leerling toe te laten, dan wel de school te dwingen de leerling in te schrijven. Wees daarop bedacht bij de inschrijving om er zeker van te zijn dat u dit niet overkomt en raadpleeg een deskundige bij twijfel. *BSM*

Noten

1 Landelijke Klachtencommissie Onderwijs, 19 juni 2020, zaaknummer 109095.

2 Landelijke Klachtencommissie Onderwijs, 28 september 2016, zaaknummer 107204.

3 Artikel 1:253i eerste lid BW: ingeval van gezamenlijke gezagsuitoefening voeren de ouders gezamenlijk het bewind over het vermogen van het kind en vertegenwoordigen zij gezamenlijk het kind in burgerlijke handelingen, met dien verstande dat een ouder alleen, mits niet van bezwaren van de andere ouder is gebleken, hiertoe ook bevoegd is.